



Genklippet? Maten, miljön och den nya biologin

Formas Fokuserar (2003)
Redaktör Birgitta Johansson

ISBN 91-540-5906-2

Recension av Elisabeth Strömberg

Kan gentekniken bli klippet som räddar världen från svält och miljöproblem? Eller kan det tvärtom bli farligt för människor och miljö när genmodifierade organismer börjar dyka upp på åkrar och tallrikar? Finns det någon viktig skillnad mellan traditionell växt- och djurförädling som har pågått i tusentals år och dagens genteknik när vi förändrar gener på laboratoriet – klipper och klistrar?

Birgitta Johansson inleder boken med dessa frågor och flera olika forskare belyser de olika frågeställningarna utifrån sina perspektiv. Henrik Brändén inleder med att teckna både en optimistisk och en pessimistisk syn på framtiden med genteknik. Han går också på ett mycket enkelt sätt igenom principen vid genmodifiering. Därefter följer tre kapitel av olika forskare om genmodifierade växter, dess för- och nackdelar samt något också om den globala livsmedelsförsörjningen.

Professor Janet Jansson skriver om hur man kan använda olika bakterier för att sanera mark från giftiga kemikalier, men också för andra speciella ändamål.

I samband med den stora katastrofen med alla nedfallna träd får kapitlet om genmodifierad skog förnyad aktualitet. Man vill gärna kunna minska omloppstiden i skogsbruket, men också få fram träd med olika fiberegenskaper beroende på till vilket ändamål trädet skall brukas.

Två kapitel som behandlar GM-husdjur respektive fiskodling visar att även inom dessa områden finns många intressanta applikationer, men också givetvis många funderingar över risker. Att GM-mat kan vara säkrare och nyttigare än vanlig mat redogörs för i ett kapitel av professor Sven Lindgren, men att konsumenterna hyser ett stort motstånd mot denna mat vet vi genom olika tidningsartiklar. Ulla-Kaisa Koivisto Hursi analyserar denna rädsla och menar att man måste möta den med respekt, men hon tror också att motståndet kommer att luckras upp när fler GM-livsmedel dyker upp på marknaden och tekniken inte längre är helt ny. "På väg mot en rimlig etik" heter det sista kapitlet skrivet av Nils Uddenberg, där han lyfter fram en rimlig teknik som inkluderar en måttfull tolkning av försiktighetsprincipen, så att inte all teknikutveckling stoppas.

Boken är lättläst och innehållsrik. Den vänder sig till en bred läsekrets och kan definitivt vara till stor nytta i skolan, både för lärare och till elever.

*Elisabeth Strömberg
Zoofysiologiska avdelningen
Göteborgs universitet
(email: E.Stromberg@zool.gu.se)*